

Regeringskansliet
JustitiedepartementetRemissvar – Domstolsverkets promemoria De allmänna domstolarnas
rapportering inom brottmålsförfarandet

Åklagarmyndigheten har ombetts att lämna synpunkter på domstolsverkets promemoria enligt ovan.

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten ställer sig bakom förslagen utom vad avser 6 och 7 §§ i förordningen (2014:1085) om rättsväsendets informationshantering. Den huvudsakliga orsaken till detta är att Åklagarmyndigheten anser att förordningstexten, istället för att anpassas till det verksamhetsstöd som domstolsverket byggt, borde utformas och möjliggöra den informationsöverföring som följer av de överenskommelser om informationsöverföring som gjorts mellan myndigheterna i RIF-samarbetet.

Åklagarmyndigheten har valt att inledningsvis översiktligt kommentera Domstolsverkets systemlösning som föranlett den föreslagna utformningen av 6 och 7 §§ i förordningen (2014:1085) om rättsväsendets informationshantering.

Bakgrund

Regeringen har gett rättsväsendets myndigheter i uppdrag att med stöd av it utveckla ett förbättrat informationsutbyte i brottmålshanteringen. Arbetet har pågått i många år och går under namnet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF).

Syftet med RIF-samarbetet är ett förbättrat informationsutbyte i brottmåls-
hanteringen genom en ökad effektivitet och kvalitet samt en minskad pappers-
hanteringen. Genom att undvika att varje myndighet manuellt måste registrera
uppgifter som överförs från en annan myndighet kan arbetet bidra till att man
utnyttjar rättsväsendets resurser mer effektivt. Om alla myndigheter hanterar
information om brott, brottsmisstanke och för ärendet relevanta personer på ett
enhetligt och strukturerat sätt kan uppgifterna också spåras genom brottmåls-
hanteringen och en bättre överblick fås.

En viktig faktor för att RIF-samarbetet ska fungera är att alla myndigheter i
samarbetet är överens om vilken information som ska hanteras och de modeller

enligt vilka den ska hanteras. Enligt Åklagarmyndigheten är den lösning som Domstolsverket valt inte förenlig med den s.k. RIF-modellen (RIF0042 Övergripande riktlinjer) som myndigheterna kommit överens om.

Enligt den systemlösning som Domstolsverket byggt kommer domstolarna att skicka uppgifter om en dom i olika verksamhetshandlingar (avgörandehandlingar och rapporter) trots att sekventiella överföringar inte ska ske vid verksamhetsutbyte enligt P007 i de övergripande riktlinjerna.

P007: Utbyte av ett enskilt verksamhetsutbyte ska åstadkommas utan att flera sekventiella överföringar måste ske.

När det gäller hur rapportering ska ske kan det konstateras att domstolsverket genom den tekniska lösning som verket planerar driftsätta i september/oktober 2022 inte kommer att kunna leverera samtliga uppgifter på samma format som övriga myndigheter som omfattas av 2014 års förordning har skyldighet att göra.

Konsekvensen blir att Åklagarmyndigheten och även andra mottagare tvingas ta emot och hantera flera överföringar även om överföringarna tekniskt sett sker vid ett och samma tillfälle. En annan konsekvens för Åklagarmyndigheten, för det fall myndigheten skulle välja att ta emot någon av de rapporter som Domstolsverket skapat och som inte är anpassade efter Åklagarmyndighetens behov, är att myndigheten kommer att få mer information än önskat i och med att informationen är låst till de olika rapporterna.

Det noteras vidare, när det gäller vilken information som ska levereras, att Domstolsverkets systemlösning inte tar sikte på att leverera samma uppgifter som övriga myndigheter enligt Åklagarmyndigheten är överens om att leverera och som de övriga myndigheterna levererar idag med stöd av förordningen.

Den av Domstolsverket valde lösningen, som innebär att domstolarna inte ska skicka de uppgifter som domstolarna har tillgängliga, är inte förenlig med RIF-modellens P006. Av P006 framgår att om en myndighet, när ett verksamhetsutbyte ska ske, har tillgång till information som kan förekomma i verksamhetsutbytet ska denna information ingå i utbytet.

Det är enligt Åklagarmyndigheten tydligt att domstolsverket genom den valde lösningen med olika rapporter avviker från det regelverk som övriga RIF-myndigheter är överens om och förhåller sig till. Det gäller såväl *hur* rapportering sker som *vilken* information som kommer att rapporteras.

I enlighet med att den rapporteringslösning som valts skiljer sig ifrån vad som överenskommit inom RIF så skiljer sig också de föreslagna förordningsändringarna från hur motsvarande regleringar ser ut för övriga myndigheter i rättskedjan.

Att olika uppfattningar råder mellan RIF-myndigheterna, både om *vilken* information som ska levereras och *hur* detta ska ske måste anses vara problematiskt då det sannolikt leder till att RIF-samarbetet försvåras. I nuläget pågår arbete inom RIF avseende flera större utvecklingsområden, bl.a. tvångsmedelsförstudien, och om inte konsensus kan uppnås om vilka ramverk och överenskommelser inom RIF-området som ska gälla kommer utvecklingsarbetet att fördröjas och myndigheternas kostnader för systemutveckling att öka. Särskilt med avseende på de arbeten som planerats inom RIF avseende exempelvis beslag är det bekymmersamt om det finns oenigheter om RIF-modellen.

Formatet för uppgiftslämnandet (8.1.2)

Domstolsverket har föreslagit att formen för uppgiftslämnandet ska regleras i en ny 6 § i förordningen (2014:1085) om rättsväsendets informationshantering (RIF-förordningen). Enligt den nya 6 § ska allmän domstol som lämnar uppgift om domar eller beslut i brottmål *överföra uppgifterna med hjälp av automatiserad behandling*.

Det kan inledningsvis konstateras att den föreslagna formuleringen skiljer sig från hur uppgiftslämnande är reglerat för övrigt myndigheter i förordningen. Enligt förordningen ska övriga myndigheter överföra uppgifter i ett sådant format att de kan användas med hjälp av automatiserad behandling i mottagande myndighets rättskipande och rättsvårdande verksamhet och användas för automatiserad uppföljning och statistik. Det är också så Åklagarmyndigheten utformat sitt verksamhetsstöd vilket medför stora kostnadsvinster för domstolen som slipper mata in uppgifterna på nytt med både den effektivitetsförlust det innebär samt den ökade risken för fel som det också innebär.

Enligt Åklagarmyndigheten är den bakomliggande orsaken till den avvikande skrivning att Domstolsverket i sin systemutveckling inte i alla delar beaktat de överenskommelser om uppgiftslämnande som finns och därför kommer att driftsätta en lösning som inte fullt ut kan uppfylla de former för uppgiftslämnande som övriga myndigheter i RIF-samarbetet är skyldiga att följa.

Av promemorian framgår även att anledningen till att Domstolsverket valt en annan formulering är att man i nuläget inte utvecklat ett fullständigt stöd för att lämna uppgifter i sådan strukturerad form att den är läs- och överförbar mellan

myndigheternas olika systemstöd. Således måste traditionella överföringar i form av exempelvis e-post användas i vissa fall för att uppfylla den lagstadgade skyldigheten att rapportera domar och beslut.

Det är enligt Åklagarmyndighetens viktigt att förordningstexten utformas på så likartat sätt som möjligt för samtliga myndigheter i rättskedjan och att den ger uttryck för hur uppgiftslämnande ska ske och inte hur den för närvarande kan ske på grund av begränsningar i en myndighets system. Åklagarmyndigheten förordar därför en utformning som motsvarar förordningens reglering för Polismyndigheten, Skatteverket och åklagarmyndigheterna. Exempelvis enligt följande:

6 §

När en allmän domstol på grund av en uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning ska lämna uppgifter om domar och beslut i brottmål till Brottsförebyggande rådet, Ekobrottsmyndigheten, Kriminalvården, Polismyndigheten, Tullverket eller Åklagarmyndigheten, ska domstolen överföra uppgifterna i ett sådant format att de kan användas med hjälp av automatiserad behandling i mottagande myndighets verksamhet och användas för automatiserad uppföljning och statistik.

Första stycket gäller heller inte när en hovrätt eller Högsta domstolen lämnar uppgifter till Polismyndigheten enligt 5, 5 a eller 7 §§ förordningen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem.

Att domstolsverket inte kan leverera all sin information enligt det formatet idag torde inte vara ett hinder då den föreslagna 8 § öppnar upp för att domstolarna under en kortare övergångsperiod skulle kunna leverera den informationen på annat sätt.

Genom den föreslagna formulering finns det inte heller något behov av nya förordningsändringar när Domstolsverket anpassar sina system i enlighet med RIF-modellen. Att det är nödvändigt att under en övergångsperiod använda sig av en undantagsbestämmelse understryker endast vikten av att Domstolsverket fortsätter sin systemutveckling för att så fort som möjligt kunna rapportera all information på samma sätt som övriga RIF-myndigheter.

En ny uppgiftsskyldighet på förordningsnivå (8.1.3)

Den nya 7 § inleds med att domstolsverket vid överföring enligt 6 § även ska överföra uppgifter om *parter och målsägande*.

Det kan konstateras att den uppgiftsskyldighet som kommer till uttryck i förslaget till ny 7 § är begränsad i jämförelse med den uppgiftsskyldighet som andra myndigheter har enligt förordningen. Av den nuvarande 4 § följer exempelvis att när en åklagare ger in ansökan om stämning till domstolen, ska Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten se till att uppgifter om brottslig gärning och om tilltalad, målsägande och *andra berörda personer* överförs med hjälp av automatiserad behandling.

En konsekvens av förslaget till ny 7 § är att åklagarväsendet inte kommer att erhålla samtliga uppgifter som myndigheterna kan behöva för handläggningen till dess laga kraft föreligger. Exempelvis uppdaterat tolkbehov eller nya kontaktuppgifter eller adresser till den som inte är part eller målsägande. Detta kan få praktiska konsekvenser, exempelvis att information skickas till fel mottagare eller adress. Det är i och för sig riktigt att åklagarmyndigheten inte erhåller dessa uppgifter idag vilket också i flera fall får ovan nämnda konsekvenser. Rimligen borde ambitionen vara att förbättra möjligheten till informationsutbyte och inte begränsa densamma genom utformningen av den nya bestämmelsen.

En annan konsekvens är att åklagarmyndigheterna inte heller i framtiden kommer att erhålla förutsättningar att rätta och uppdatera personuppgifter vars uppgifter behandlas av myndigheterna om personen inte är part eller målsägande. En skyldighet som myndigheterna har utifrån ålagt personuppgiftsansvar i 2 kap. 7 § brottsdatalagen.

Avslutningsvis är det även Åklagarmyndighetens uppfattning att förslaget till ny 7 § är oförenlig med RIF-modellens P006. Som anförts tidigare framgår av P006 att om en myndighet, när ett verksamhetsutbyte ska ske, *har tillgång till information* som *kan* förekomma i verksamhetsutbytet ska denna information ingå i utbytet. Verksamhetsutbytet ska således även omfatta andra berörda personer.

Åklagarmyndigheten har full förståelse för att driftsättningen av det verksamhetsstöd som byggts inte kan försenas ytterligare och att det måste finnas ett lagstöd för att möjliggöra de verksamhetsutbyten som systemen i nuläget har förmågan att göra. Myndigheten vill dock framhålla vikten av att den nya regleringen utformas på ett sådant sätt att den *möjliggör* utbyte av samtliga uppgifter rörande tilltalad, målsägande och andra berörda personer som

mottagande myndighet har behov av och inte medför en begränsning i förhållande till RIF-modellen.

Konsekvenser

De föreslagna förordningsändringarna i 6 och 7 §§ RIF-förordningen innebär enligt Åklagarmyndigheten att det skapas rättsliga hinder, som inte finns idag, mot att utbyta den information som myndigheterna har behov av och som RIF ger stöd för att utbyta.

Detta yttrande har beslutats av it-direktören Anders Thoursie efter föredragning av ställföreträdande enhetschef Jennifer Hasselroth

Under beredningen har synpunkter inhämtats från rättsavdelningen.

I den slutliga handläggningen av ärendet har ... deltagit.

På Åklagarmyndighetens vägnar

Anders Thoursie

Jennifer Hasselroth

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättsavdelningen

Biblioteket

Paula Ljunggren, chefssekreterare